

Ældre @ Sagen

DIALOGMØDER, SEPTEMBER 2021

Aktuel ældrepolitik

Bjarne Hastrup
Adm. direktør i Ældre Sagen

I begyndelsen af 2021 var der fortsat fokus på Corona

Første halvdel af 2021 var stadig præget af Corona. En række vigtige ældrepolitiske emner, der krævede Ældre Sagens opmærksomhed:

- **Besøgsrestriktioner:** Ældre Sagen måtte på banen igen i forhold til besøgsrestriktioner på plejehjem, da man i starten af året på flere plejehjem oplevede "hjemmestrikkede" restriktioner uden hjemmel.
- **Vaccination af svækkede ældre i eget hjem:** Udfordringer med tidsbestilling og transport, som Ældre Sagen fra starten havde forudsagt og påpeget over for myndighederne.

Fokus på Corona (fortsat)

- **Astra Zeneca vaccinen:** Vi oplevede stor utryghed blandt vores medlemmer. Ældre Sagen opfordrede til at finde en løsning så de, der havde størst behov for en vaccine, ikke endte med at sige nej tak. Løsningen blev, at Sundhedsstyrelsen vurderede at Astra Zeneca ikke var nødvendig i det danske vaccinationsprogram.
- **Coronapas til de ikke-digitale:** Behov for en løsning til de – især ældre – borgere, der ikke har NemID, så også de kunne deltage i samfundet efter vaccination. Løsningen blev et fysisk coronapas, der automatisk blev sendt efter færdigvaccination til alle borgere, som ikke har NemID.

Hverdagen er ved at indfinde sig igen

- Corona har fyldt meget – også på den ældrepolitiske arena. Selvom vi stadig har Corona i samfundet, og selvom der fortsat er følgevirkninger af krisen, er udfordringerne blevet mindre og færre.
- Det giver mere plads til at få andre store ældrepolitiske dagsordener på bordet, blandt andet behov for omfattende ændringer i ældreplejen og en ny sundhedsaftale.

Ældre Sagen i kamp mod negativ rente

- Bankerne kræver nu negative renter af indeståender over 100.000 kr. Det rammer mange almindelige danskere, heriblandt mange ældre.
- Det er urimeligt, at det skal ramme almindelige forbrugere med mindre indeståender, fordi man de facto er forpligtiget til at have pengene til dagligdagen stående på en konto i banken (kan give problemer, hvis man hæver pengene – også risikabelt).
- Ældre Sagen har taget kampen op for at få fjernet negativ rente for mindre indeståender. Forslag om 0-rente-konto i Nationalbanken har skabt meget opmærksomhed. Har også foreslået Indbetaling Danmark til ATP.
- Mange positive tilkendegivelser fra medlemmer, der er glade for, at vi tager problemet op.

Ældreplejen er udfordret

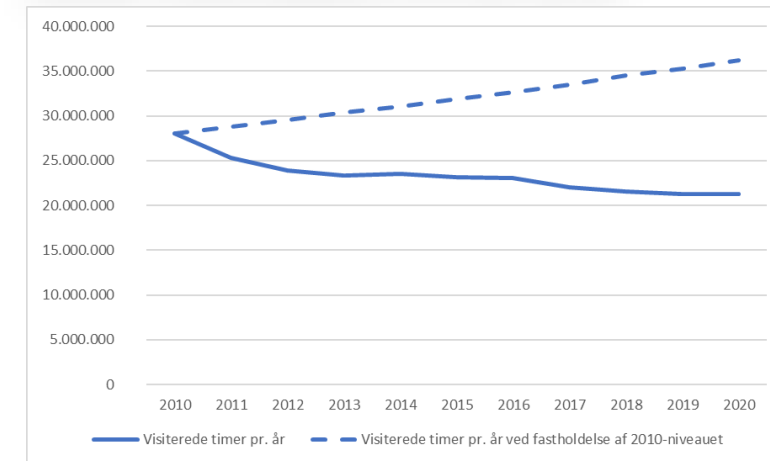
Ældreplejen er blevet udhulet kraftigt over årene – det kan mærkes!

- Siden 2010 er der skåret 6,7 mio. hjemmehjælpstimer trods flere ældre.
- Hvis man tager højde for væksten i ældre, er der skåret 14,9 mio. hjemmehjælpstimer siden 2010.
- I dag får over 73.000 svækkede ældre ikke hjælp trods behov.
- På 10 år er antallet af svækkede ældre uden hjælp vokset med 50 %.

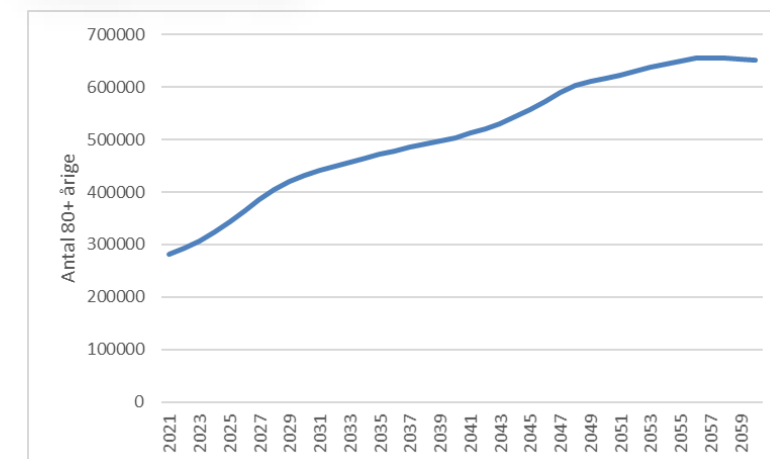
Risiko for yderligere forværring de kommende år, når der kommer endnu flere ældre

- Frem mod 2030 stiger antallet af 80+årige fra 282.000 til 431.000 personer – en stigning på 149.000 personer eller 53 %.
- Udviklingen vil have store konsekvenser for ældreplejen.

Udviklingen i antal hjemmehjælpstimer til 65+ årige i eget hjem

Udviklingen i antal 80+ årige

Ny fælles retning for ældreplejen

PARTNERSKAB MELLEM ÆLDRE SAGEN, SOCIAL- OG ÆLDREMINISTERIET, FOA OG KL

- De mange års udhuling af ældreplejen og den demografiske udvikling kalder på handling!
- Ny meningsmåling viser, at vælgerne prioriterer ældrepolitik i top til KV21
- TV2-dokumentaren om Else og Niels sommeren 2020 viste med al tydelighed store udfordringer i ældreplejen, der ikke kan løses med flere penge alene. Der er brug for et 360 graders eftersyn af ældreplejen – en New Deal!
- Billederne i TV2-dokumentaren skærpede opmærksomheden hos politikerne.
- På denne baggrund indgik vi et partnerskab med det daværende Sundheds- og Ældreministerium, FOA og KL om at sætte ny retning for fremtidens ældrepleje.

Ældretopmøde den 16. september 2021

- Partnerskabet afholder nyt topmøde i september. Dette er en fortsættelse af processen, der startede med afholdelse af det første ældretopmøde i september 2020. Her skal det foreløbige arbejde og løsningsforslag fremlægges og diskuteres.
- Vi håber på, at der efter topmødet vil være en fælles forståelse omkring behovet for forandringer i ældreplejen – og vilje til at realisere dem.
- Ældre Sagen bliver ved med at presse på for at få gennemført forbedringer, der kan mærkes af Else og Niels.

De seks hovedtemaer i partnerskabet og på topmødet:

- Organisering af hjælpen
- Tilsyn
- Pårørende
- Faglig kvalitet
- Rekruttering
- Faglig ledelse

Ny kampagne – ”Værdig ældrepleje NU”

HVORDAN OPLEVER HJEMMEHJÆLPSMOTAGERE OG PLEJEHJEMSBEBOERE DERES HVERDAG

- Hen over efteråret gennemfører Ældre Sagen en omfattende kampagne overfor offentligheden med overskriften ”Værdig ældrepleje NU”. Den er et opråb til alle om, at nu skal der ske forandringer i ældreplejen.
- Vi skærper tonen og kommer til at gøre brug af en mere aktivistisk kommunikationsform for at skabe opmærksomhed om 3 centrale temaer i hverdagens ældrepleje:
  - Mit hjem er en banegård
  - Mit hjem er et fængsel
  - Mit hjem er en svinesti
- De tre temaer retter sig mod dels behovet for, at der kommer færre forskellige hjælpere i hjemmet, at alle får mulighed for at komme ud i den friske luft, og at alle får gjort rent, når de har behov.

Drømmekommuneprojektet

- På baggrund af for mange sager om uværdig ældrepleje gennem de seneste år og inspireret af efterårets ældretopmøde traf Ældre Sagens bestyrelse beslutning om at iværksætte Drømmekommuneprojektet.
- Ældre Sagen har bevilget 5 mio. kr. til projektet henover de næste tre år. En fond har ligeledes bevilget 5 mio. kr. henover de næste tre år.
- Ønsket er, i partnerskab med en række kommuner, at afprøve nye måder at imødekomme ældre menneskers behov i ældreplejen, som øger oplevelsen af værdighed og selvbestemmelse, og som understøtter livskvalitet.

Drømmekommuneprojektet

Ambitionen er:

- at give en ældrepleje til alle ældre, der har brug for hjælp, som giver mere værdighed, selvbestemmelse og respekt for den ældre - og dermed bidrager til at øge den enkelte ældres livskvalitet.
- at ændre fortællingen om ældreplejen.
- at gøre viden, som opstår i partnerskabet, tilgængelig for alle relevante aktører.
- at arbejde for at fjerne barrierer for værdig ældrepleje.

Der er p.t. indgået aftaler med kommunerne Langeland, Gentofte og København, og der er dialog med flere jyske kommuner om deltagelse.

Ældre patienter har behov for en sundhedsaftale - ret til værdig behandling

- Gennemsnitsalder 78 år
- Har flere samtidige sygdomme
- Ca. ½ modtager kommunal hjælp
- 1/3 er i kontakt med kommunal hjemmesygepleje

- Kontakt med egen læge 20 gange pr. år
- 7 ambulante kontakter med hospital pr. år
- 3 indlæggelser pr. år

Kilde: Sundheds- og Ældreministeriet, 2018 og Ældre Sagens analyse af 2018 data fra Danmarks Statistik

Hvordan oplever ældre patienter værdighed i mødet med sundhedsvæsenet?

- Efterlyser helhedssyn
- Savner kontinuitet og sammenhæng
- Sundhedssystemet trumfer individet
- Patienternes egen viden bliver ikke anerkendt

Kilde: KOPA, 2020

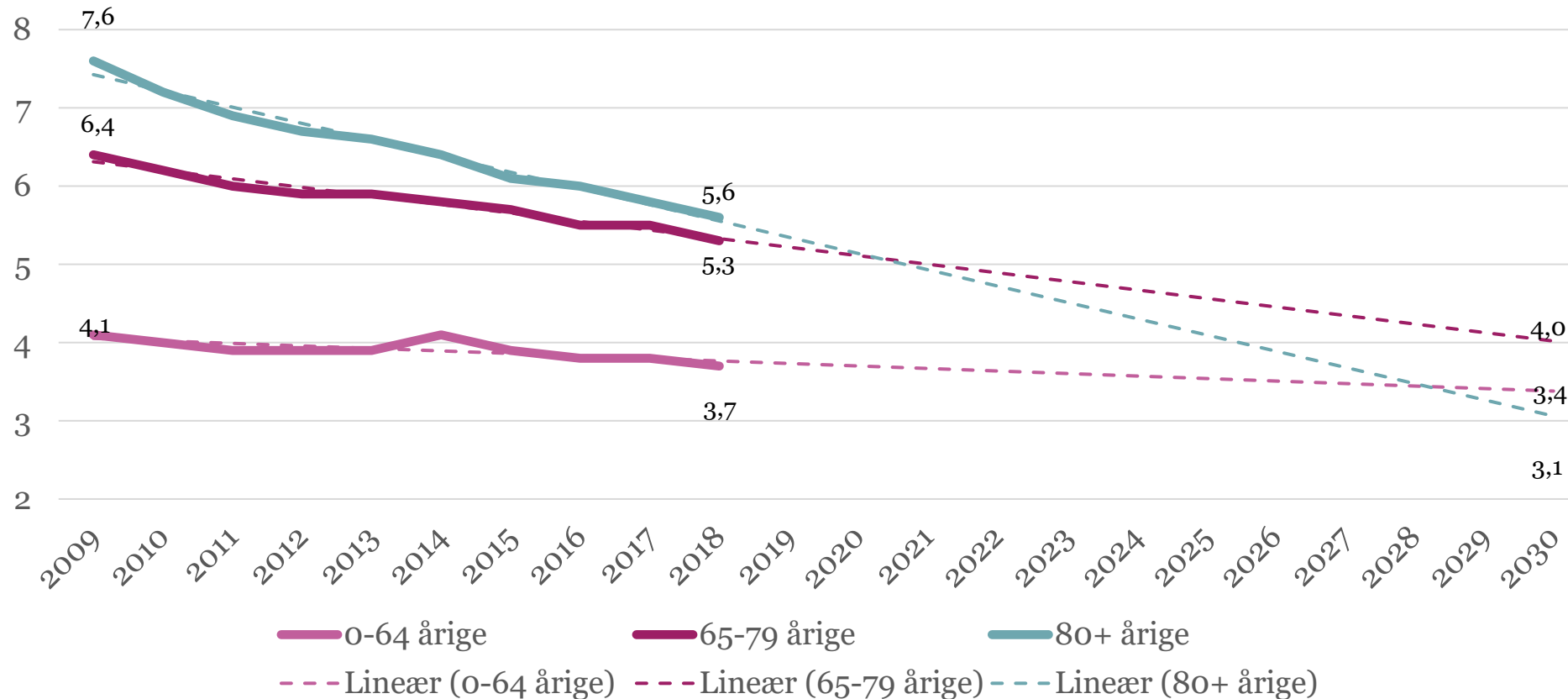
Men også:

- Medmenneskelighed og tryghed i mødet med akutfunktioner

Kilde: CPI, 2021

Kortere indlæggelser stiller krav i andre dele af sundhedsvæsenet

Gennemsnitlig varighed af somatiske sygehusindlæggelser (antal dage pr. indlæggelse)
Hvad hvis udviklingen 2009-2018 fortsætter?

Kilde: Ældre Sagens fremskrivning af Momentum undersøgelse, 2020.

Kommunalvalg 2021

Ved kommunalvalg 2021 sætter vi fokus på hjemmehjælp, plejehjem og trygge og værdige patientforløb for ældre patienter

- Til daglig står de ældre- og sundhedspolitiske frivillige for den lokale indflydelsesindsats på ældreområdet
- I de fleste kommuner arrangerer lokalafdelingerne ældrepolitiske topmøder, hvor Ældre Sagens mærkesager sættes på dagsordenen. Her kan alle borgere, som har interesse for området, deltage og diskutere med kommunalpolitikere og medborgere.
- Ældre Sagen er også synlig i lokale medier, hvor læserbreve og debatindlæg fortæller om ældres erfaringer, og hvordan kommunen håndterer ældreområdet – eller ej.

Regeringskonference om "Fremtidens Danmark"

- Den 24. august afholdt regeringen konference om "Fremtidens Danmark"
- Ældre Sagen deltog og var med i debatterne:
  - Flittigere (øget beskæftigelse)
  - Stærkere (bedre muligheder for både land og by)
  - Varmere (bedre velfærd)
- Udtalelser fra statsministeren om ældres rettigheder giver anledning til bekymring om, hvad regeringen vil på ældreområdet, herunder tanker om at sløjfe rettigheder
- Ældre Sagen og FOA har fulgt op med et brev til statsministeren og bedt om møde.

Finanslov 2022

- Den 30. august kom regeringen med sit udspil til Finansloven for 2022. Et udspil uden større ambitioner for – og midler til – ældreområdet. Og lille forhandlingsreserve på 1,2 mia. kr.
- Ældre Sagen har udtrykt skuffelse over den manglende prioritering af ældreområdet og henviste til, at statsministeren på regeringskonferencen ytrede behov for en mere værdig ældrepleje.
- Ældre Sagen har en masse gode forslag, som vi har med til den videre dialog med politikerne, bl.a.:
  - En mia. kr. til bedre hygiejne i ældreplejen
  - Indfør social omsorg i hjemmeplejen, der skrives ind i lov om social service
  - Styrk samarbejdet med og inddragelse af pårørende, f.eks. lov om social service
  - En national ensomhedsstrategi, på tværs af aldersgrupper, på tværs af ressortområder, inddrage erhvervsliv og civilsamfund

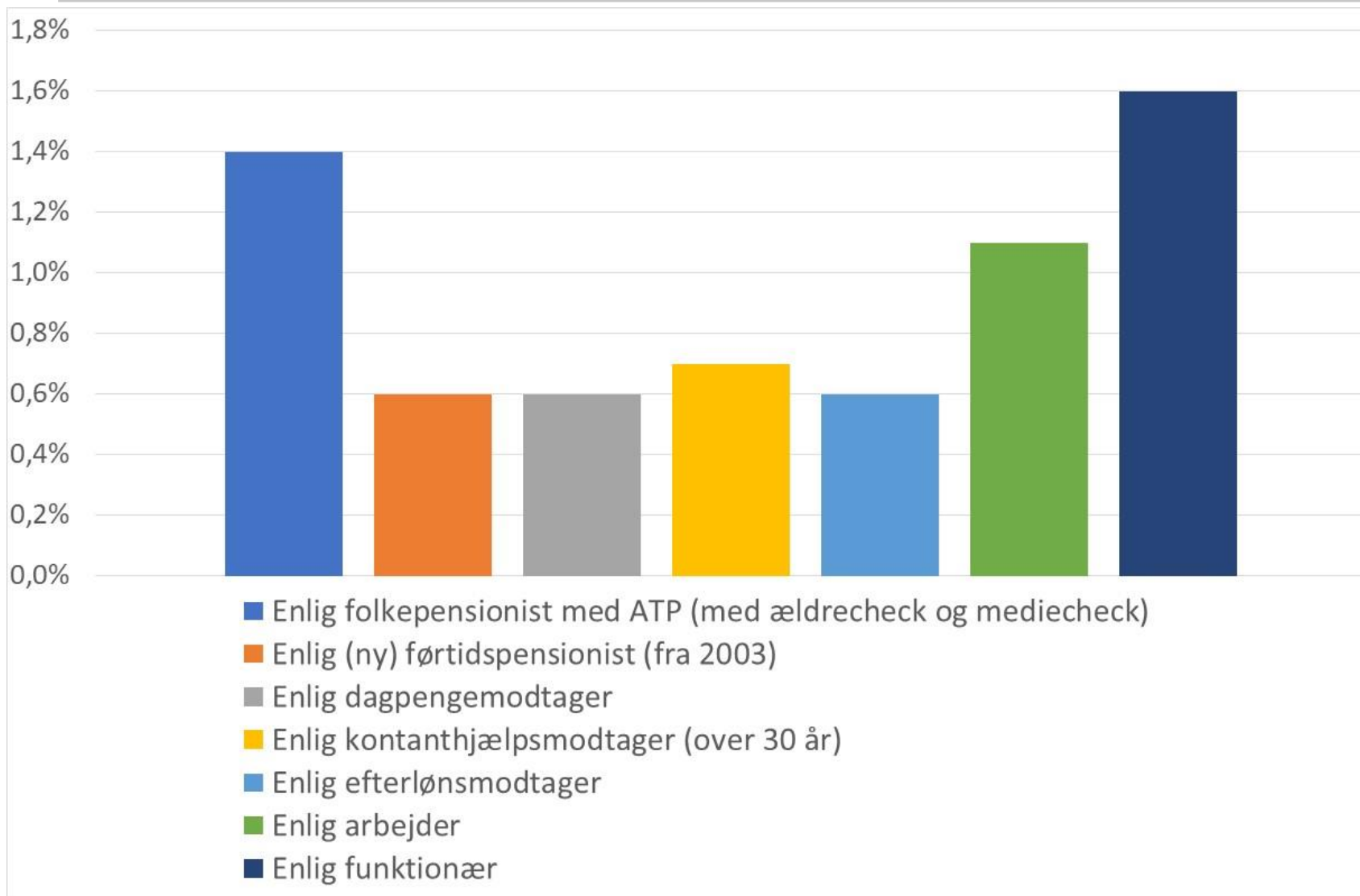

Vigtige forbedringer siden 2001

- Indførelsen af ældrechecken i 2003, og de efterfølgende forhøjelser betyder, at de økonomisk dårligst stillede folkepensionister, har haft en indkomstudvikling på linje med de erhvervsaktive, og en noget bedre udvikling end de fleste andre overførselsindkomstmodtagere.
- I 2015/16 lykkedes det Ældre Sagen at afværge den daværende regerings plan om at forringe boligydelsen. Hvis forslaget var kommet igennem ville boligydelsen kun blive reguleret med prisudviklingen (som boligsikringen), men det lykkede at bevare lønregulering. En meget stor forringelse for ældre-/plejeboliger, der kunne betyde en huslejestigning på op mod 2.000 kr. om måneden blev også undgået.
- I aftalen om Finansloven for 2019 fik Ældre Sagen opfyldt det mangeårige ønske om afskaffelse af fradraget til satspuljen. Fremover reguleres folkepensionen med lønudviklingen. Herudover blev modregningen af arbejdsindkomst og af privat pensionsopsparing reduceret.

Årlig stigning i disponibel indkomst 2001-2021

OBS! Indkomsten er opgjort som ydelse/løn (efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag og fradragsberettiget pensionsbidrag) efter skat. Ny førtidspension blev indført i 2003 stigningen er beregnet for perioden 2003-21.

Kilde: Egne beregninger på Finansministeriets Familietypemodel (familietyper defineret af Ældre Sagen).

FL19-aftalen

FL-19-aftalen betød forbedringer på tre vigtige punkter:

- Folkepensionister, der blev for kraftigt modregnet af egne pensionsordninger, fik en midlertidig lettelse. For en pensionist med ældrecheck og privat pension på 36.000 kr. er pensionen ca. 6.000 kr. højere i 2021. For en pensionist med en privat pension på 75.000 kr. er pensionen ca. 5.500 kr. højere.
- Modregning af arbejdsindkomst blev reduceret. For pensionisten med ældrecheck, privat pension og en arbejdsindkomst på 122.000 kr. er pensionen ca. 23.000 kr. højere i 2021, og pensionen er ca. 21.500 kr. hvis modregningen sker i pensionstillægget.
- Det årlige fradrag til satspuljen, som Ældre Sagen har kæmpet mod i mere end 25 år, blev afskaffet. I 2021 er pensionen ca. 1.200 kr. højere for en ældrecheck modtager, men gevinsten stiger år for år, og mest for de pensionister, der har mindst indkomst ved siden af folkepensionen

Virkning på indkomst i 2021 af FL19-aftalen

	Folkepension	Indkomst før skat	Indkomst efter skat
Folkepension (med fuld ældrecheck og mediecheck) og ATP på 15.210 kr.			
2018 regler	184 140	199 350	142 607
2019-regler	185 368	200 578	143 369
Afskaffelse af fradrag til satspulje	1 228	1 228	762
Folkepension og supplerende arbejdsmarkedspension på 36.000 kr.			
2018 regler	173 526	224 736	158 364
2019-regler	179 484	230 694	162 062
Højere bundfradrag ældrecheck	5 958	5 958	3 698
Folkepension og supplerende arbejdsmarkedspension på 75.000 kr.			
2018 regler	160 596	250 806	174 266
2019-regler	166 080	256 290	177 670
Højere bundfradrag pensionstillæg	5 484	5 484	3 404
Folkepension, arbejdsmarkedspension på 36.000 kr. og løn på 122.000 kr.			
2018 regler	156 516	329 726	220 536
2019-regler	179 484	352 694	234 792
Højere bundfradrag ældrecheck og arbejdsindkomst	22 968	22 968	14 256
Folkepension, arbejdsmarkedspension på 75 .000 kr. og løn på 122.000 kr.			
2018 regler	144 468	356 678	237 265
2019-regler	166 080	378 290	250 680
Højere bundfradrag pensionstillæg og arbejdsindkomst	21 612	21 612	13 415

Anm. Reduktion af modregning af ikke-pensioneret ægtefælles indkomst er ikke medtaget

Kilde: Egne beregninger på Finansministeriets Familietypemodel (Familietyper defineret af Ældresagen og satser tilpasset af Ældresagen)

National ensomhedsstrategi

- Ensomhed er et samfundsproblem, der truer folkesundheden. Vores undersøgelse ”Lange lykkelige liv” viser, at ensomhed er mistrivelsesproblem nummer ét.
- Coronakrisen har desværre forværret situationen for mange, og især svækkede ældre er blevet endnu mere isoleret i denne lange periode.
- Ældre Sagen kæmper derfor for en national ensomhedsstrategi i Danmark, som man har i fx England og Norge.
- I foråret 2021 overrakte Ældre Sagen sammen med Røde Kors et inspirationsoplæg til en national ensomhedsstrategi til social- og ældreminister Astrid Krag.
- Sammen med Røde Kors og andre medunderskrivere (f.eks. PLO og BL) afholder Ældre Sagen netop nu samtaler med ordførere fra de fleste af Folketingets partier for at søge opbakning til ønsket om en national ensomhedsstrategi.

Dansk økonomi er fortsæt stærk

- Coronakrisen gik midlertidigt ud over BNP, offentlige finanser og beskæftigelsen.
- Men dansk økonomi er atter i topform. Udsigt til en bnp-vækst på 3,8 % i 2021 og 2,8 % i 2022 (ifølge Finansministeriets Økonomiske Redegørelse, september 2021). Og beskæftigelsen er på det højeste niveau nogensinde.
- Langsigtet holdbarhed – blandt andet på grund af den stigende pensionsalder

Så Danmark har råd til bedre ældrepleje m.v.

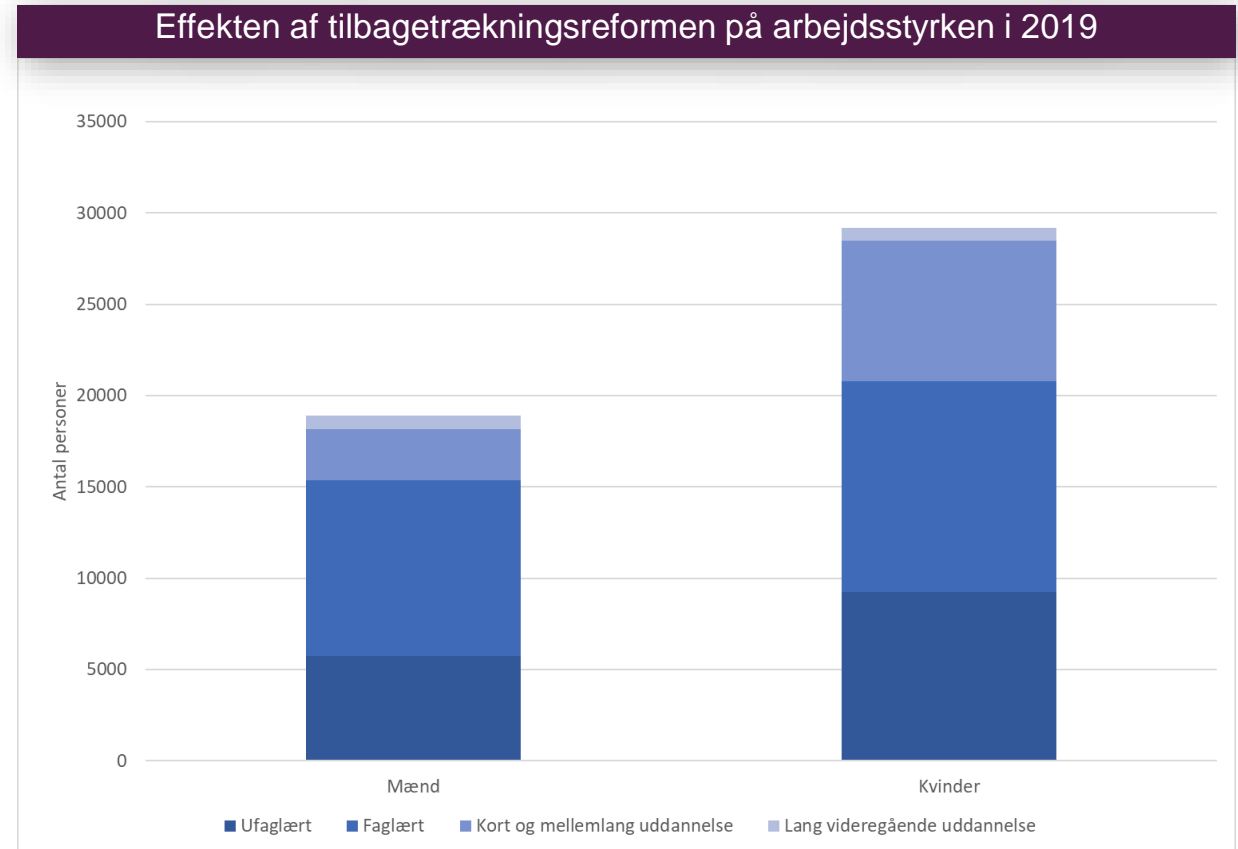
Finansministeriet (foråret 2021):

”Finanspolitikken er holdbar og den finanspolitiske holdbarhedsindikator skønnes til godt 1 pct. af BNP [...] Den positive holdbarhedsindikator hviler på, at de offentlige finanser i det beregningstekniske forløb forbedres på langt sigt, herunder blandt andet som følge af levetidsindekseringen af pensionsaldrene.”

Tilbagetrækningsreformen har øget arbejdsstyrken med 48.000 seniorer i 2019

- Ifølge De Økonomiske Råd har tilbagetrækningsreformen øget arbejdsstyrken blandt 60-65 årige med 48.000 personer i 2019*.
- Tilbagetrækningsreformen har således øget arbejdsudbuddet blandt seniorer betydeligt og bidrager til at sikre holdbarheden i dansk økonomi, selv hvis tidligere prognoser skulle overvurdere effekten en smule.

*) Prognosen fra 2015 baseret på DREAM-modellen tilsagde, at tilbagetrækningsreformen ville øge arbejdsstyrken med 62.000 personer i 2019. Ifølge Det Økonomiske Råd overvurderede prognosen i 2015 således arbejdsstyrken i 2019 med ca. 14.000 personer svarende til 29 %.

Kilde: Beregninger foretaget af Det Økonomiske Råd, 2021